

Undervisningsplan
for køreuddannelsen
til kategori B/E

PÅHÆNGSKØRETØJ TIL KATEGORI B

1. PÅHÆNGSKØRETØJETS INDRETNING, UDSTYR OG DOKUMENTER MV.	1-3
1.1 Styreapparatet.....	1-4
1.2 Bremses.....	1-5
1.2.1 Driftsbremses.....	1-5
1.2.2 Nødbremse.....	1-6
1.2.3 Parkeringsbremses.....	1-6
1.2.4 Supplerende bremses.....	1-6
1.2.5 Kontrol af bremses.....	1-6
1.2.6 Lovbestemmelser i øvrigt om bremses.....	1-7
1.3 El-anlæg, lygtes, reflektes, mv.....	1-8
1.3.1 El-anlæggets funktion, lygtes og reflektes.....	1-8
1.4 Bærende deles.....	1-11
1.4.1 Bærende deles funktion mv.....	1-11
1.5 Motor, transmission samt energi- og miljørigtig kørsel.....	1-13
1.5.1 Energi- og miljørigtig kørsel.....	1-13
1.6 Karrosseri og opbygning mv.....	1-14
1.6.1 Karrosseri, opbygning og dets fastgørelse.....	1-14
1.6.2 Tilkoblingsanordningen.....	1-15
1.7 Indre indretning, udsyn og særligt udstyr.....	1-17
1.8 Kontrolapparat (fartskriver).....	1-18
1.8.1 Kontrolapparatets (fartskriverens) funktion.....	1-18
1.9 Vogntogets sammenkobling og dokumenter.....	1-19
1.9.1 Sammenkobling.....	1-19
1.9.2 Registrerings- og koblingsattest.....	1-20
1.10 Særlige køretøjes.....	1-22
1.10.1 Ikke-registreringspligtige påhængskøretøjes.....	1-22
1.11 Bilens betjeningsudstyr og instrumenter.....	1-23
1.11.1 Betjeningsudstyr, og.....	1-23
1.11.2 Instrumenter og kontrollys.....	1-23
2. INDLEDENDE ØVELSER PÅ VEJ.....	2-1
2.1 Forberedelse til kørsel.....	2-2
2.1.1 Eftersyn, indstilling mv.....	2-2
2.2 Vogntogets spejles.....	2-4
2.2.1 Særlige forhold.....	2-4
2.2.2 Indstilling af spejles.....	2-4
2.2.3 Anvendelse af spejles.....	2-4
2.3 Igangsætning og standsning ved kørebanekant.....	2-6
2.3.1 Start, gearbetjening, igangsætning og bremsning.....	2-6
2.4 Højresving om hjørnes.....	2-8
2.4.1 Færdigheder ved svingning.....	2-8
2.5 Baglæns kørsel med målbremssning.....	2-10
2.5.1 Orientering og bedømmelse af vogntogets længde.....	2-10
3. KØRETØJERS MANØVRE-EGENSKABER.....	3-1
3.1 Manøvre-egenskaber mv.....	3-2

3.1.1	Generelt om forskellige køretøjers manøvre-egenskaber mv.....	3-2
4.	TRAFIKANTADFÆRD.....	4-1
4.1	Trafikantadfærd mv.	4-2
4.1.1	Opfattelse, reaktion, syn, helbred, andre trafikanter samt adfærd og holdninger mv.	4-2
5.	VEJFORHOLD.....	5-1
5.1	Vejforhold mv.	5-2
5.1.1	Risikoforhold og vejenes sikkerhedsmæssige udformning mv.	5-2
6.	GRUNDREGLER FOR KØRSEL MED VOGNTOG, HERUNDER DIMENSIONER, VÆGT, BELÆSNING MV.	6-1
6.1	Anvisninger for færdslen.	6-2
6.1.1	Færdselslovens gyldighed.	6-2
6.1.2	Anvisninger for kørslen.	6-2
6.2	Vogntogets bredde, længde, højde og vægt.	6-3
6.2.1	Vogntogets bredde.	6-3
6.2.2	Vogntogets længde.	6-3
6.2.3	Vogntogets højde.	6-3
6.2.4	Vogntogets vægt.	6-4
6.2.5	Gods.	6-4
6.3	Køre- og hviletidsbestemmelser samt anvendelsen af kontrolapparatet.	6-6
6.3.1	Køre- og hviletidsbestemmelserne.	6-6
6.3.2	Anvendelse af kontrolapparatet.	6-7
6.4	Godstransport mv.	6-8
6.4.1	Vejkort.	6-8
6.4.2	Godskørsel for fremmed regning og firmakørsel.	6-8
7.	UDVIDEDE ØVELSER PÅ VEJ.....	7-1
8.	SÆRLIGE RISIKOFORHOLD I TRAFIKKEN	8-1
9.	MANØVRER PÅ KØRETEKNISK ANLÆG.	9-1
10.	FORBEREDELSE TIL KØREPRØVE.	10-1
10.1	Betingelser for at få kørekort.	10-2
10.1.1	Køreundervisning.	10-2
10.1.2	Indstilling til køreprøve.	10-3
10.1.3	Kørekortkategori og førerret.	10-3
10.2	Køreprøvens gennemførelse.	10-4
10.2.1	Krav ved køreprøven.	10-4
10.2.2	Teoriprøven.	10-4
10.2.3	Den praktiske prøve.	10-4
10.3	Lovbestemmelser i øvrigt om kørekort.	10-7
10.3.1	Kørekortets gyldighed.	10-7
10.3.2	Inddragelse og generhvervelse af kørekort.	10-7
10.3.3	Overladelse af køretøj til andre.	10-8

1. PÅHÆNGSKØRETØJETS INDRETNING, Udstyr og dokumenter mv.

Formålet med undervisningen er at give eleven et sådant kendskab til påhængskøretøjets indretning, udstyr og dokumenter samt en sådan forståelse af påhængskøretøjets funktioner, at det letter indlæringen af en korrekt og skånsom behandling af påhængskøretøjet/vogntoget og en sikker udførelse af de forskellige manøvrer.

Undervisningen har desuden til formål at gøre eleven bekendt med de vigtigste lovbestemmelser om påhængskøretøjets udstyr, således at eleven selv kan kontrollere, om det er i lovlig stand. Eleven skal endvidere have en sådan forståelse af de tegn på fejl og mangler, der røber sig gennem vogntogets funktioner og reaktioner, at eleven kan afgøre, om den påtænkte eller igangværende kørsel med vogntoget er lovlig og forsvarlig.

Det skal i øvrigt fremhæves i undervisningen, at de i delmålene anførte fremgangsmåder for kontrol og afprøvning af udstyr ikke er udtømmende eller dækkende for alle tænkelige systemer, og at eleven må være opmærksom på stadige ændringer af påhængskøretøjets indretning samt af lovbestemmelserne.

Undervisningen har endelig til formål at gøre eleven bekendt med lovbestemmelser om de vigtigste administrative dokumenter i forbindelse med vogntogets benyttelse.

1.1 Styreapparatet.

Da styreapparat sædvanligvis ikke forefindes på påhængskøretøj til kategori B, indeholder afsnittet ikke hoved- og delmål.

1.2 Bremsler.

Hovedmål

Eleven skal lære om bremsernes funktion og om tegn på fejl, der har betydning for færdselssikkerheden.

Eleven skal endvidere kunne kontrollere, om lovkrav til bremserne er opfyldt samt kunne de vigtigste lovbestemmelser om bremserne.

Delmål

1.2.1 Driftsbremser.

Eleven skal have kendskab til bremsesystemet og dets funktion:

- Driftsbremsen på påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på højst 3.500 kg er normalt en påløbsbremse.
- Påløbsbremsen aktiveres ved at påhængskøretøjet presses frem mod bilen, når denne bremses. Jo kraftigere bilen bremses des kraftigere presses påhængskøretøjet mod bilen (påløbskraften) og des kraftigere bremses påhængskøretøjet.
- Ved bakning på ujævn vej eller op ad bakke kan trykket mod påhængskøretøjet blive så stort, at bremsen aktiveres. Dette kan undgås ved hjælp af en særlig bakspærre-anordning.
- Påløbskraften overføres til hjulbremsene via stødstangen i påløbsarrangementet, bremsstænger og bremskabler. Jo større påløbskraften er, des længere trykkes stødstangen tilbage.
- Påløbsarrangementet er normalt forsynet med en dæmperanordning, der dæmper stødstangens bevægelse.
- Stødstangen har en begrænset vandring (slaglængde). Hvis stødstangen kan trykkes i bundstilling, vil bremskraften aftage væsentligt og til sidst helt ophøre.
- Driftsbremsen kan også bestå af et system, der er tilsluttet den trækkende bils driftsbremse og hvor påhængskøretøjets bremses aktiveres enten via elektriske signaler eller et særligt hydraulisk system.

1.2.2 Nødbremse.

Der er ikke krav om nødbremse på påhængskøretøj.

1.2.3 Parkeringsbremsen.

Eleven skal have kendskab til følgende funktioner:

- Parkeringsbremsen virker på hjulbremsene gennem særlige mekaniske forbindelser (wirer eller stænger).

1.2.4 Supplerende bremsen.

Der er sædvanligvis ikke supplerende bremsen på påhængskøretøj til kategori B.

1.2.5 Kontrol af bremsen.

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved bremsene er opfyldt:

- Stødstangen må ikke kunne trykkes til bundstilling. Dette kontrolleres ved at køre langsomt frem, foretage en almindelig opbremsning og fastholde bremsestillingen ved at aktivere bilens parkeringsbremse. Ved denne manøvre skal der som hovedregel fortsat være afstand mellem koblingshovedet og den faste del af påløbsdelen (hvilket fx konstateres ved at klemme beskyttelsesbælgen sammen og føle den nævnte afstand).
- Bremsesystemet skal have tilstrækkelig virkning. Dette kontrolleres ved at forsøge at trække påhængskøretøjet, mens parkeringsbremsen er fuldt aktiveret.
- Wirer, bremsestænger og lignende skal være sikrede og ubeskadigede.
- Eventuel hydraulisk bremsekraftoverføring skal være tæt.
- Parkeringsbremsens betjeningsgreb skal kunne aktiveres let og skal kunne fastholdes i aktiveret stilling.

Tegn på fejl ved bremsen.

Eleven skal have kendskab til følgende tegn på fejl ved bremsene:

- For lang vandring i stødstangen kan skyldes manglende justering af hjulbremsene.
- Hvis påhængskøretøjet støder til bilen under opbremsning, kan det være tegn på, at bremsene ikke virker.

- Hvis påhængskøretøjets bremses “hugger”, kan det være tegn på fejl i dæmperen.

1.2.6 Lovbestemmelser i øvrigt om bremses.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser og forhold:

- Påhængskøretøjet skal være forsynet med driftsbremse og parkeringsbremse (visse mindre påhængskøretøjer kan dog være uden bremses).
- Driftsbremsen skal virke på alle hjul og kunne bremse påhængskøretøjet sikkert, hurtigt og virksomt ved alle hastigheder og belastninger.
- Driftsbremsen skal være således indrettet, at påhængskøretøjet automatisk bremses i tilfælde af brud på tilkoblingsanordningen mellem bil og påhængskøretøj. Dette sker sædvanligvis ved hjælp af en kæde eller wire mellem bil og påhængskøretøj (sikkerhedskæde).

På én-akslet påhængskøretøj med tilladt totalvægt på højst 1.500 kg kræves dog ikke, at sikkerhedskæden kan aktivere bremsesne. På påhængskøretøj med en tilladt totalvægt på højst 750 kg, der ikke er forsynet med bremses, kræves ingen sikkerhedskæde.

- Driftsbremsen skal kunne aktiveres ved normal afbremsning af det trækkende køretøj.
- Parkeringsbremsen på påhængskøretøjet skal kunne holde dette standset på hældende vej (18%) og skal kunne blive stående tilspændt.
- Parkeringsbremsen på bilen skal kunne holde vogntoget standset på hældende vej (12%) og skal kunne blive stående tilspændt.

1.3 El-anlæg, lygter, reflekser, mv.

Hovedmål

Eleven skal lære om det elektriske anlægs funktion.

Eleven skal endvidere kunne kontrollere om lovkrav til lygter, reflekser mv. er opfyldt samt kunne de vigtigste lovbestemmelser om el-anlæg, lygter og reflekser.

Delmål.

1.3.1 El-anlæggets funktion, lygter og reflekser.

Lovbestemmelser om påbudte lygter og reflekser.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser og forhold:

- Et påhængskøretøj må kun være forsynet med påbudte eller tilladte lygter og reflekser.
- Lygterne på et påhængskøretøj skal være elektrisk forbundet til de tilsvarende lygter på bilen.
- De påbudte lygter og reflekser omfatter:
  - to lygter med positionslys, såfremt påhængskøretøjets bredde overstiger 1,6 m,
  - to lygter med baglys,
  - to lygter med stoplys,
  - to blinklygter bagpå,
  - mindst én nummerpladelygte,
  - to godkendte og mærkede hvide fremadvendende reflekser, og
  - to godkendte og mærkede røde bagudvendende trekantede reflekser anbragt med spidsen opad.
- På påhængskøretøj, der er bredere end 2,1 m, skal der desuden være to fremadrettede og to bagudrettede markeringslygter med henholdsvis hvidt og rødt lys, der tydeligt kan ses i 300 m's afstand uden at blænde.

- Positionslýset skal have hvidt lys, der tydeligt skal kunne ses i mindst 300 m's afstand uden at blænde.
- Baglygterne skal have rødt lys, der tydeligt kan ses i mindst 300 m's afstand uden at blænde.
- Påhængskøretøjer skal være forsynet med godkendte og mærkede gule sidereflekser og, såfremt påhængskøretøjets totallængde er længere end 6 m også gule sidemarkeringslygter, der er fordelt på påhængskøretøjets sider.

Sidemarkeringslygterne skal tydeligt kunne ses i mindst 300 m's afstand uden at blænde.

- Ældre påhængskøretøjer kan være forsynet med enten sidereflekser eller sidemarkeringslygter.

Nummerpladelygter skal belyse nummerpladen så den tydeligt kan læses i mindst 20 meters afstand.

Lovbestemmelser om tilladte lygter og reflekser.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelse:

- De tilladte lygter og reflekser omfatter:

Baklygter, arbejdslygter, ekstra baglygter, ekstra fremadrettede og bagudrettede markeringslygter (såfremt påhængskøretøjets bredde er mindst 1,8 m), ekstra sidemarkeringslygter, tågebaklygter, sideblinklygter, forblinklygter, ekstra bagblinklygter, ekstra stoplygter, havariblink og ekstra reflekser.

Kontrol af lygter mv.

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved lygter og reflekser er opfyldt:

- Alle lygter og reflekser skal være hele og rene, og alle lygter skal kunne lyse.
- Stoplygterne skal give væsentligt kraftigere lys end baglygterne.
- Blinklygterne skal blinke med gult lys, der tydeligt kan ses i sollys.
- Nummerpladelygter skal have hvidt lys, der kan belyse nummerpladen.
- Lygter i et lygtepar skal have ens farve og lysstyrke.
- Bagudvendende reflekser skal være trekantede og anbragt med spidsen opad.

Tegn på fejl ved lygter.

Eleven skal have kendskab til følgende tegn på fejl ved lygterne :

- Lygter, der ikke virker eller virker forkert, kan skyldes fejl (dårlig forbindelse) i elstikket mellem bil og påhængskøretøj.
- Hvis blinklygterne blinker væsentligt hurtigere end sædvanligt, er det normalt tegn på, at en eller flere blinklygter ikke virker.

1.4 Bærende dele.

Hovedmål.

Eleven skal lære om de bærende deles funktion og om tegn på fejl der har betydning for færdselssikkerheden.

Eleven skal endvidere kunne kontrollere om lovkrav til de bærende dele er opfyldt samt kunne de vigtigste lovbestemmelser om bærende dele.

Delmål.

1.4.1 Bærende deles funktion mv.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold og funktioner:

- Påhængskøretøjets bærende dele omfatter følgende:

Chassis/selvbærende konstruktioner,

hjulophæng, kan bestå af aksler/bogier, fjederkonsoller, fjederbolte, lasker, fjedre og støddæmpere og

hjul, som består af hjullejer, fælge og dæk.

- Påhængskøretøjets vægt overføres til vejen gennem de bærende dele.
- Fjedersystemets funktion er sammen med eventuelle støddæmpere at udjævne eller optage de kræfter, der opstår ved kørsel på ujævn vej, samt sikre hjulenes kontakt med vejbanen.
- Affjedring med bladfjedre og gummifjedre er de almindeligste fjedersystemer.

Kontrol af bærende dele.

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende forhold ved de bærende dele er opfyldt:

- Dæk skal på alle hjul have mindst 1,6 mm dybde i slidbanens hovedmønster. Sliddet bør ikke være ujævnt og dækket skal være uden beskadigelser.
- Dækformen må ikke være unormal.
- Chassisrammen og trækstangen må ikke være deformeret, revnet eller beskadiget i øvrigt.

Lovbestemmelser i øvrigt om bærende dele.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- I hjulophænget som helhed eller i dets enkelte dele må der ikke på grund af slid eller lignende forekomme væsentligt slør.
- Dæk, fælge og hjullejer skal være ubeskadigede.
- Dæk skal være pumpet op til et lufttryk efter fabrikantens forskrifter.
- Dæk på samme aksel skal sammenlagt have en bæreevne som mindst skal svare til det tilladte akseltryk. Bæreevnen fremgår af dækmærkningen. Dæk skal desuden være af en dimension og udformning, der svarer til fælgen.
- Dæk på samme aksel skal være af samme dimension og type (bortset fra nød-reservehjul).
- Påhængskøretøjet skal være affjedret på alle aksler.

Tegn på fejl ved bærende dele.

Eleven skal have kendskab til følgende tegn på fejl ved bærende dele:

- Ujævnt/skævt dækslid kan skyldes fejl i affjedringssystemet, ubalance i hjulene eller forkert dæktryk.
- Ved påkørsel af kantsten vil der kunne opstå skader på dækket (slidbane og karkasse).
- Unormal dækform ved vejbanen eller unormalt varmt dæk efter nogen tids kørsel tyder på ukorrekt dæktryk, som i længden kan ødelægge dækket. Dæktrykket bør i så fald tjekkes ved brug af dæktryksmåler.
- Revner i malingen eller koncentrerede rustdannelser (ruststriber) på chassisramme eller fjedre kan skyldes brud. Rustdannelser omkring bolte og nitter tyder på, at de har løsnet sig på grund af slid eller manglende vedligeholdelse.

1.5 Motor, transmission samt energi- og miljørigtig kørsel.

Hovedmål

Eleven skal lære om de særlige miljømæssige problemer ved kørsel med vogntog.

Delmål

1.5.1 Energi- og miljørigtig kørsel.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- Ved kørsel med påhængskøretøj vil bilens motor belastes yderligere især ved acceleration og kørsel op ad bakker. Det er derfor vigtigt at skifte til passende gear, således at motoren ikke sejtrækker.

I øvrigt repetition efter afsnit 1.2.6 i undervisningsplanen for køreuddannelsen til kategori B.

1.6 Karrosseri og opbygning mv.

Hovedmål.

Eleven skal lære om påhængskøretøjets karrosseri, opbygning og tilkoblingsanordning.

Eleven skal kunne de vigtigste lovbestemmelser om påhængskøretøjets karrosseri, opbygning og tilkoblingsanordning.

Delmål.

1.6.1 Karrosseri, opbygning og dets fastgørelse.

Eleven skal have kendskab til følgende betegnelser:

- Karrosseri og opbygning omfatter det, der er monteret ovenpå chassisrammen (varelad, varekasse eller karrosseri til beboelse) eller selv bærende karrosseri.

Eleven skal kunne kontrollere følgende forhold:

- At døre til eventuelt lastrum er forsvarligt lukkede/fastgjort.
- At eventuel pressening er tilspændt.
- At eventuel last er placeret og fastgjort forsvarligt (se afsnit 6.2.5).

Risikoforhold ved opbygninger.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold:

- Et påhængskøretøj med høj opbygning (fx. en campingvogn) er særlig sidevindsfølsom med øget risiko for ustabil kørsel samt væltning i sving.

Lovbestemmelser om karrosseri og opbygning.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser og forhold:

- Karrosseri og opbygning skal være solidt fastgjort til påhængskøretøjets bærende dele.

- Karrosseri og opbygning skal være uden skarpe kanter eller udragende dele, der kan være til unødigt fare for andre trafikanter.
- Påhængskøretøjets hjul skal være således afskærmet, eventuelt ved karrosseriets udformning, at andre trafikanter er beskyttet mod stænk.

1.6.2 Tilkoblingsanordningen.

Eleven skal have kendskab til følgende:

- Tilkoblingsanordningen er normalt en kuglekobling.
- Kuglekobling består af en koblingsdel fastgjort til henholdsvis bilen og påhængskøretøjets trækstang.
- Bilens koblingsdel er udformet som en kugle.
- Påhængskøretøjets koblingsdel er udformet som en kugleskål med låseanordning.
- Tilkoblingsanordning kan endvidere bestå af en særlig kobling (“skurvognstræk” eller ”natokobling”).

Kontrol af tilkoblingsanordninger.

Eleven skal kunne kontrollere, om følgende krav til tilkoblingsanordningen er opfyldt:

- Væsentligt slør må ikke forekomme mellem bilens koblingsdel og påhængskøretøjets koblingsdel, bedømt ved visuel kontrol af slidmærker på koblingsdelene og ved at rykke kraftigt op og ned i trækstangen ved tilkoblingsanordningen.
- Aftagelig del af tilkoblingsanordningen skal være korrekt monteret og sikret.

Lovbestemmelser og forhold i øvrigt om tilkoblingsanordninger.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser og forhold:

- Tilkoblingsanordning skal være solidt fastgjort til køretøjets bærende dele. Boltforbindelser skal være sikret mod adskillelse.
- Tilkoblingsanordning skal være forsynet med mekanisk sikring, der hindrer, at koblingen utilsigtet kan udløses.

- Koblingsdelen på bilen (godkendt og monteret efter særlige regler) og koblingsdelen på påhængskøretøjet skal være beregnet til indbyrdes sammenkobling.
- De sammenkoblede koblingsdele skal have tilstrækkelig indbyrdes bevægelighed.
- Det skal være registreret i Centralregisteret for Motorkøretøjer, at bilen har en tilkoblingsanordning .

1.7 Indre indretning, udsyn og særligt udstyr.

Der er sædvanligvis ikke særligt udstyr på påhængskøretøjer til personbil.

1.8 Kontrolapparat (fartskriver)

Hovedmål.

Eleven skal have kendskab til at kontrolapparat skal anvendes i visse vogntog.

Delmål

1.8.1 Kontrolapparatets (fartskriverens) funktion.

Eleven skal have kendskab til følgende bestemmelser om kontrolapparatet:

- At kontrolapparatet skal anvendes i et køretøj, hvis største tilladte totalvægt inklusive påhængsvogn eller sættevogn overstiger 3.500 kg. Efter EU forordning og bekendtgørelse om køre- og hviletidsbestemmelserne i vejtransport er visse køretøjer dog undtaget fra køre- og hviletidsbestemmelserne.
- Såfremt der skal anvendes kontrolapparat, skal bestemmelserne om kontrolapparater og bestemmelserne om køre- og hviletid for føreren nøje overholdes. Overtrædelser kan medføre bødestraf og frakendelse af førerretten.

De nærmere bestemmelser om kontrolapparat er fastlagt i Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 af 15. marts 2006 om harmonisering af visse sociale bestemmelser inden for vejtransport og i Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport.

1.9 Vogntogets sammenkobling og dokumenter.

Hovedmål

Eleven skal lære bestemmelserne om sammenkobling og vogntogets dokumenter. Eleven skal endvidere lære, hvornår disse dokumenter skal medbringes.

Delmål.

1.9.1 Sammenkobling.

Lovbestemmelser om sammenkobling.

Eleven skal have kendskab til følgende bestemmelser:

- Til en bil må kobles ét påhængskøretøj, såfremt bilen er registreret til dette.
- En bil kan være registreret til at måtte sammenkobles med et registreringspligtigt påhængskøretøj enten i fast kombination, i variabel kombination eller ved synsfri sammenkobling.
- Fast kombination vil sige, at bilen er registreret til at trække ét bestemt påhængskøretøj. Påhængskøretøjets registreringsnummer skal da være anført på bilens registreringsattest. Forud for registreringen skal bilen og påhængskøretøjet være synet i kombination med hinanden hos en synsvirksomhed.
- Variabel kombination vil sige, at bilen er registreret til at trække flere bestemte påhængskøretøjer, hvilket da skal være anført på bilens koblingsattest. Forud for registreringen skal bilen sammen med de pågældende påhængskøretøjer være synet hos en synsvirksomhed.
- Synsfri sammenkobling vil sige, at bil og påhængskøretøj kan sammenkobles uden forudgående samlet syn hos en synsvirksomhed. Bilen og påhængskøretøjet skal dog hver for sig være godkendt og registreret til synsfri sammenkobling. På grundlag af registreringsattesterne kan føreren afgøre om bil og påhængskøretøj lovligt kan kobles sammen, herunder, at påhængskøretøjets faktiske totalvægt ikke overstiger den anførte største påhængskøretøjsvægt. Ved den praktiske sammenkobling kan føreren afgøre om vogntogets længde og påhængskøretøjets bredde opfylder bestemmelserne.

Sammenkobling.

Eleven skal på grundlag af registrerings- og/eller koblingsattester kunne kontrollere lovligheden af følgende sammenkoblinger:

- Fast kombination, hvor bil og påhængskøretøj er synet og godkendt sammen.
- Variabel kombination, hvor bilen er registreret til at trække flere bestemte påhængskøretøjer.
- Synsfri sammenkobling af bil og påhængskøretøj.

Eleven skal beherske følgende færdigheder ved tilkobling:

- Sammenkoble bil og påhængskøretøj ved at anbringe påhængskøretøjets kugleskål på bilens koblingskugle således, at sikringsanordningen aktiveres.
- Fastgøre eventuel sikkerhedskæde.
- Tilslutte elforbindelsen og efterse, at påhængskøretøjets lys virker.
- Hæve og fastspænde evt. støttehjul.
- Frigøre eventuel parkeringsbremse på påhængskøretøjet inden kørslen.

Eleven skal tilsvarende beherske at frakoble påhængskøretøjet, herunder kunne afbremse dette.

1.9.2 Registrerings- og koblingsattest.

Eleven skal have kendskab til følgende dokumenter:

- Bilens registreringsattest, hvoraf fremgår bilens egenvægt eller køreklar vægt, dens tilladte totalvægt, tilkoblingsanordning, og herunder hvilke påhængskøretøjer (med og uden bremses), der vægtnæssigt må tilkobles..
- Påhængskøretøjets registreringsattest, hvoraf fremgår påhængskøretøjets egenvægt og tilladte totalvægt.

- Koblingsattest, der anvendes ved variabel kombination.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Under kørsel skal bilens og påhængskøretøjets registreringsattest medbringes. Såfremt der for bilen er udfærdiget koblingsattest, skal denne medbringes.
- Ved kørsel i udlandet skal de originale attester eller en af et motorkontor udstedt genpart medbringes.

Ved kørsel i Danmark kan medbringes kopier.

1.10 Særlige køretøjer.

Hovedmål.

Eleven skal lære om andre påhængskøretøjer.

Delmål.

1.10.1 Ikke-registreringspligtige påhængskøretøjer.

Eleven skal have kendskab til følgende bestemmelser:

- For disse påhængskøretøjer gælder særlige regler for hastighed, indretning og udstyr. Vægten af et ikke-registreringspligtigt påhængskøretøj må ikke overstige det bilen vægtemæssigt må tilkobles.

1.11 Bilens betjeningsudstyr og instrumenter

1.11.1 Betjeningsudstyr, og

1.11.2 Instrumenter og kontrollys

Repetition efter undervisningsplan for kategori B, afsnit 1.1.1 ”Betjeningsudstyr” og 1.1.2 ”Instrumenter og kontrollys”.

2. INDLEDENDE ØVELSER PÅ VEJ.

Formålet med undervisningen i de indledende øvelser er at give eleven færdighed i grundlæggende beherskelse af vogntog ved lave hastigheder og herunder gøre eleven bekendt med vogntogets længde og bredde, særlige manøvreegenskaber, samt førerens orienteringsmuligheder ved brug af spejle.

Øvelserne kan med fordel gennemføres på et passende roligt sted, fx. et industrikvarter uden for normal arbejdstid eller en ubenyttet parkeringsplads.

De enkelte øvelser/manøvrer skal være indlært med så stor sikkerhed og præcision, at eleven i de efterfølgende udvidede øvelser på vej hovedsagelig kan koncentrere sig om at tilpasse kørslen til vej- og færdselsforholdene og de gældende færdselsregler.

Hver enkelt øvelses/manøvrers præcise indhold er fastlagt i delmålene. Varigheden bestemmes af den enkelte elevs behov. De enkelte øvelser anses for indlært med tilfredsstillende resultat, når de kan udføres med den grad af præcision, som fremgår af delmålsbeskrivelserne. De enkelte øvelser/manøvrer skal gennemføres med et vogntog, hvor påhængskøretøjet har en faktisk vægt på mindst 1.250 kg.

Da køreuddannelsen til kategori B anses for grundlæggende for uddannelsen til kategori B/E er der i delmålene for de indledende øvelser på vej alene anført forhold af speciel betydning for kørsel med vogntog.

2.1 Forberedelse til kørsel.

Hovedmål.

Eleven skal lære at foretage de nødvendige sikkerhedsmæssige forberedelser til kørslen. Undervisningen i afsnit 2.1.1 kan med fordel kombineres med undervisningen i de delmål, hvor præstationskravet er at ”kontrollere” i afsnit 1 ”Påhængskøretøjets indretning, udstyr og dokumenter mv.”

Delmål.

2.1.1 Eftersyn, indstilling mv.

Eleven skal beherske følgende færdigheder inden kørslen påbegyndes:

- Rengøre eventuelt duggede eller tilsmudsede ruder, spejle og lygteglas.
- Fjerne eventuelle løst liggende genstande på instrumentbord, solskærme, bageste vindueshylde og pladsen under og foran førersædet.
- Betjene dørenes lukke- og låsetøj.
- Indstille førersædet for at opnå bekvem kørestilling og for at kunne betjene bilens udstyr, herunder aflæse instrumenter.
- Spænde og justere sikkerhedssele samt nakkestøtte.
- Indstille spejle, således at det bedst mulige udsyn opnås, uden at man behøver at ændre kørestilling.
- Kunne frigøre sig hurtigt fra sikkerhedsselen.
- Betjene koblings-, speeder- og bremsepedal.
- Betjene gear og parkeringsbremse.
- Betjene kontakter til lys, tegn- og signalgivning, vinduesvisker og -vasker, blæser samt solskærm, mv.

Eleven skal kunne aflæse og forstå betydningen af instrumenter og kontrollamper.

Eleven skal have kendskab til følgende:

- Betjening af koblings-, speeder- og bremsepedal med uhensigtsmæssigt fodtøj, kan medføre risiko for fejlbetjening.

2.2 Vogntogs spejle.

Hovedmål.

Eleven skal lære om korrekt indstilling af spejle samt om disses optimale anvendelse.

Delmål.

2.2.1 Særlige forhold.

Eleven skal have kendskab til følgende forhold:

- Forkert indstillede spejle nedsætter førerens mulighed for at orientere sig bagud og langs siden af vogntoget.
- Snavsede eller revnede spejle kan nedsætte førerens orienteringsmuligheder eller give et forvrænget spejlbillede.
- Uanset hvor godt spejlene er indstillet, vil der altid være blinde vinkler.

2.2.2 Indstilling af spejle.

Eleven skal beherske følgende færdigheder:

- Indstille de udvendige spejle således, at der opnås fornødent udsyn bagud.

Eleven skal kunne kontrollere at spejlene er:

- Korrekt indstillede.
- Rene og hele.

2.2.3 Anvendelse af spejle.

Eleven skal beherske følgende færdigheder:

- Jævnligt orientere sig i spejlene og især i højresving orientere sig flere gange under svingningen.
- Være opmærksom på blinde vinkler, også de blinde vinkler som selve spejlene danner.

- Tjekke de skjulte områder (blinde vinkler), ved at flytte sig frem og til siden.
- Tjekke området til højre for vogntoget ved at orientere sig både ved brug af spejle og gennem forrude og sideruder, især ved højresving i kryds.

Disse færdigheder skal eleven kunne anvende i de kommende manøvrer på vej.

2.3 Igangsætning og standsning ved kørebane kant.

Hovedmål.

Eleven skal lære blød igangsætning og standsning efter omhyggelig orientering, bl.a. under hensyn til de blinde vinkler og den manglende mulighed for direkte orientering ved hoveddrejning bagud og langs vogntogets højre side.

Eleven skal endvidere lære at standse eller parkere ved forlæns indkørsel til kørebane kant i højre side og herunder opnå sikker bedømmelse af vogntogets bredde, hjulenes placering og vogntogets længderetning i forhold til kørebane kanten.

Delmål.

2.3.1 Start, gearbetjening, igangsætning og bremsning.

Orienterings-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved igangsætning og standsning:

- Se fremad, til siderne og bagud efter færdsel eller andre hindringer.
- Orienter sig bagud og langs vogntogets sider ved hjælp af spejle.
- Tjekke blinde vinkler ved hoveddrejning i det omfang, det er muligt.
- Bedømme bagfra kommende hastighed, afstand og hensigt.
- Bedømme egen accelerationsevne i forhold til bagfra kommende hastighed.

Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved igangsætning og standsning:

- Starte motoren korrekt.
- Tænde lyset.
- Sætte i gear, give tegn med blinklys og slække parkeringsbremsen.
- Sætte blødt i gang, køre et stykke ligeud og ophøre med tegngivning.
- Brems blødt op til standsning og/eller give tegn til standsning ved kørebane kant eller anden markering.

- Standse ved kørebane kant, først med rigelig og senere med begrænset manøvreplads, og således at de højre hjul er så tæt som muligt ved kørebane kanten og står parallelt med denne.
- Ophøre med tegngivning, sætte i frigear, standse motor og trække håndbremse.
- Slukke lyset.

2.4 Højresving om hjørner.

Hovedmål.

Eleven skal lære forlæns og baglæns højresving om hjørner under omhyggelig orientering.

Eleven skal opnå sikker færdighed i korrekt placering før og under svingningen, orientering i spejle, korrekt ratbetjening og sikker fornemmelse for vogntogets (herunder hjulenes) placering.

Eleven skal lære at bedømme hvornår der skal foretages nødvendige korrektioner ved baglænskørsel.

Såfremt det er hensigtsmæssigt for en bekvem afvikling af øvelsen, kan venstresving indgå.

Delmål.

2.4.1 Færdigheder ved svingning.

Orienterings-færdigheder:

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved højresving:

- Se fremad, til siderne og bagud efter færdsel eller andre hindringer.
- Orienter sig bagud langs vogntogets sider ved hjælp af bilens spejle..
- Tjekke blinde vinkler ved hoveddrejning i det omfang, det er muligt.

Under baglænskørsel kan man med fordel åbne sideruderne for også at orientere sig efter lyde.

Manøvre-færdigheder:

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved forlæns højresving:

- Give tegn til højresving i passende afstand.
- Tilpasse hastigheden med skift til passende gear.
- Holde målrettet kurs og jævn hastighed frem mod hjørnet eller sidevejen.

- Køre så tæt på kørebanekant (eller kantlinie) eller kantsten som muligt, for blandt andet at hindre cyklister og knallertkørere i at køre frem på højre side af vogntoget.
- Overholde eventuel vigepligt for krydsende færdsel.
- Påbegynde højresvinget, hvis der er fri bane, men ved senere ratdrejning end i bil uden påhængskøretøj.
- Udføre højresvinget ved at blive ved kørebanekanten (eller kantlinien) og gøre svinget så lille som muligt (holde højre baghjul så tæt på kørebanekanten som muligt).
- Såfremt pladsforholdene gør det nødvendigt, bør der i god tid før svingningen trækkes til venstre. Højresvinget skal så vidt muligt afsluttes i højre kørebanelvdel.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved baglæns højresving på steder, hvor det kan ske uden ulempe for den øvrige færdsel:

- Baglænskørsel foretages med meget lav hastighed.
- Give tegn til højresving i passende afstand.
- Overholde eventuel vigepligt for krydsende færdsel.
- Udføre højresvinget ved at lade højre hjul på påhængskøretøjet følge kørebanekant (eller kantlinie) eller kantsten på en sådan måde at det er muligt at fortsætte baglænskørslen parallelt med kanten på den vej, der er bakket ind på.
- Afslutte manøvren med tilnærmelsesvist strakt vogntog i passende afstand fra kørebanekanten.

Senest efter undervisningen i 7. afsnit ”Udvidede øvelser på vej” skal eleven kunne beherske baglænskørsel.

2.5 Baglæns kørsel med målbremmsning.

Hovedmål.

Eleven skal lære at holde retlinet kurs under baglæns kørsel og ved grundig orientering i spejle alene.

Eleven skal endvidere ved målbremmsning opnå sikker fornemmelse for vogntogets længde.

Delmål.

2.5.1 Orientering og bedømmelse af vogntogets længde.

Orienterings-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved baglæns kørsel med målbremmsning:

- Se bagud og langs vogntogets sider efter færdsel eller andre hindringer ved hjælp af bilens spejle.
- Bedømme passende afstand til markeret mål for påbegyndelse af bremsning.
- Sikkert bedømme placering af vogntogets bagsmæk (eller eventuel anden udragende del) i forhold til markeret mål.

Under baglænskørsel kan man med fordel åbne sideruderne for også at orientere sig efter lyde.

Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved baglæns kørsel med målbremmsning på steder, hvor det kan ske uden ulempe for den øvrige færdsel:

- Baglænskørsel foretages med meget lav hastighed.
- Holde tilnærmelsesvis retlinet kurs 20-30 m under baglæns kørsel.
- Påbegynde bremsning med passende styrke og i passende afstand fra markeret mål og derpå standse med bagsmækken (eller bageste udragende del i øvrigt) ved det markerede mål.

Senest efter undervisningen i 7. afsnit ”Udvidede øvelser på vej” skal eleven kunne beherske baglænskørsel.

3. KØRETØJERS MANØVRE-EGENSKABER.

Formålet med undervisningen er at sikre, at eleven i fornødent omfang stadig er besiddelse af kendskab til køretøjers manøvre-egenskaber, som omtalt i undervisningsplan for køreuddannelsen til kategori B.

3.1 Manøvre-egenskaber mv.

Hovedmål

Eleven skal have genopfrisket kendskabet til de forskellige køretøjers manøvre-egenskaber og førernes forskellige orienteringsvilkår med henblik på at kunne opfatte og bedømme faremomenter i færdslen og reagere hensigtsmæssigt over for dem.

Delmål

3.1.1 Generelt om forskellige køretøjers manøvre-egenskaber mv.

Repetition af delmålene i 3.1.1 – 3.2.6 i undervisningsplan for kategori B.

4. TRAFIKANTADFÆRD.

Formålet med undervisningen er at sikre sig, at eleven i fornødent omfang stadig er i besiddelse af kendskab til trafikantadfærd som omtalt i undervisningsplan for køreuddannelsen til kategori B.

4.1 Trafikantadfærd mv.

Hovedmål

Eleven skal have genopfrisket kendskabet til de forskellige grundlæggende psykologiske forhold vedrørende ens egen og andre trafikanters adfærd, lovbestemmelserne om bilisters køreevne og helbred og om at vise særligt hensyn til andre trafikanter med henblik på at kunne opfatte og bedømme faremomenter i færdslen og reagere hensigtsmæssigt over for dem.

Delmål

4.1.1 Opfattelse, reaktion, syn, helbred, andre trafikanter samt adfærd og holdninger mv.

Repetition af delmålene i 4.1.1 – 4.7.3 i undervisningsplan for kategori B.

5. VEJFORHOLD.

Formålet med undervisningen er at sikre, at eleven i fornødent omfang stadig er i besiddelse af kendskab til vejforhold, som omtalt i undervisningsplan for køreuddannelsen til kategori B.

5.1 Vejforhold mv.

Hovedmål

Eleven skal have genopfrisket kendskabet til risikoforhold ved vejene med henblik på at kunne opfatte og bedømme faremomenter i færdslen og reagere hensigtsmæssigt over for dem.

Delmål

5.1.1 Risikoforhold og vejenes sikkerhedsmæssige udformning mv.

Repetition af delmålene i 5.1.1 – 5.2.6 i undervisningsplan for kategori B.

6. GRUNDREGLER FOR KØRSEL MED VOGNTOG, HERUNDER DIMENSIONER, VÆGT, BELÆSNING MV.

Formålet med undervisningen er at gøre eleven bekendt med nogle generelle lovbestemmelser for kørsel med vogntog som supplement til de bestemmelser, der gælder for kategori B.

Eleven skal endvidere gøres bekendt med lovbestemmelserne for vogntogets dimensioner, vægt og belæsning samt bestemmelser for køre- og hviletid og godstransport.

6.1 Anvisninger for færdslen.

Hovedmål.

Eleven skal lære, hvor lovbestemmelserne for kørsel med vogntog gælder, og at man i øvrigt skal rette sig efter vejafmærkning i form af færdselstavler mv. samt politiets anvisninger.

Delmål.

6.1.1 Færdselslovens gyldighed.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

6.1.2 Anvisninger for kørslen.

Eleven skal kunne genkende betydningen af følgende færdselstavler:

- "Totalvægt" (C 31).
- "Totalvægt af vogntog" (C 32).
- "Akseltryk" (C 35).
- "Bogietryk" (C 36).
- "Vognbredde" (C 41).
- "Vognhøjde" (C 42).
- "Vognlængde" (C 43).
- "Anbefalet rute for bestemte færdselsarter" (E 21).

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

6.2 Vogntogets bredde, længde, højde og vægt.

Hovedmål.

Eleven skal lære lovbestemmelserne for vogntogs og påhængskøretøjers største bredde, længde, højde og vægt samt kravene om særlig forsigtighed ved kørsel med stort læs.

Delmål.

6.2.1 Vogntogets bredde.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Et påhængskøretøj må med eller uden læs ikke være bredere end 2,55 m, dog bortset fra fx. markeringslygter.
Bredden måles over de dele, der rækker længst ud til hver side, dog bortset fra markeringslygter.
- Påhængskøretøjet må dog aldrig være mere end 70 cm bredere end bilen (35 cm til hver side).

6.2.2 Vogntogets længde.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Et vogntog må med eller uden læs ikke være længere end 18,75 m (sættevognstog, dog højst 16,5 m).
- En påhængsvogn må med eller uden læs ikke være længere end 12 m.
- Afstanden mellem bilens bagkant og forkant af lad eller opbygning på påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, må højst være 2 m.

6.2.3 Vogntogets højde.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Et påhængskøretøj må med eller uden læs ikke være højere end 4 m.

Højden måles lodret fra kørebanen til den del af køretøjet/læsset, der rækker højst op.

- Uanset køretøjets højde skal føreren sikre sig, at kørsel under broer, ledninger og lignende kan ske uden fare eller ulempe.

6.2.4 Vogntogets vægt.

Eleven skal have kendskab til følgende udtryk:

- Påhængskøretøjets akseltryk eller bogietryk er det tryk der overføres til vejen fra hjulene på en af akslerne henholdsvis bogien.
- Påhængskøretøjets tilladte totalvægt er den ved registreringen størst tilladte vægt af påhængskøretøjet med last.
- Påhængskøretøjets tilladte totalvægt må ikke overstige 3.500 kg.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Et påhængskøretøjs totalvægt og akseltryk må ikke overstige, hvad der er anført i registreringsattesten.
- En påhængsvogn skal på hver side være forsynet med en påskrift, der angiver størst tilladte totalvægt (**T**), og størst tilladte last (**L**).

6.2.5 Gods.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser og forhold:

- Gods skal være hensigtsmæssigt placeret og fastgjort, og eventuel presenning forsvarligt bundet.
- Gods må ikke dække blinklys, lygter og nummerplade, ikke slæbe eller falde ned på vejen eller på anden måde være til hindring eller fare for færdslen.
- Godset skal være således anbragt, at man sikrer et passende kugletryk. For lille kugletryk eller negativt kugletryk vil medføre ustabil kørsel. Normalt er påhængskøretøjer godkendt med et maksimalt koblingstryk på 50 - 100 kg afhængig af tilladt totalvægt. Jo tungere påhængskøretøjet er, des større bør kugletrykket være. Det anbefales, at 5-10 % af påhængskøretøjets faktiske totalvægt hviler på kuglen, dog højst hvad bilen, tilkoblingsanordningen og påhængskøretøjet er beregnet til.

Afmærkning af gods.

Repetition efter undervisningsplan til kategori B.

6.3 Køre- og hviletidsbestemmelser samt anvendelsen af kontrolapparatet.

Hovedmål.

Eleven skal have kendskab til bestemmelserne for køre- og hviletid samt kunne betjene kontrolapparatet korrekt.

Delmål.

6.3.1 Køre- og hviletidsbestemmelserne.

Eleven skal have kendskab til følgende bestemmelser om køre- og hviletid:

- Bestemmelserne om køre- og hviletid gælder for køretøjer, der benyttes til godstransport, såfremt den største tilladte totalvægt inklusive påhængskøretøj overstiger 3,5 tons.
- Køretid er enhver periode, hvor vogntoget bevæger sig.
- En køretid uden pauser må højst være 4½ time, hvorefter der skal holdes 45 minutters pause.
- Denne pause kan deles op i 2 eller 3 delpauser á mindst 15 minutters varighed, og de kan indskydes i køretiden eller umiddelbart efter denne. Pausen kan afholdes i et kørende køretøj.
- Føreren må ikke udføre arbejde i løbet af denne pause.
- Den samlede køretid mellem to daglige hviletider må højst være 9 timer. To gange om ugen kan den daglige køretid sættes op til 10 timer.
- Den samlede køretid må ikke overstige 90 timer inden for 2 på hinanden følgende kalenderuger.
- Inden for ethvert tidsrum af 24 timer, skal føreren have en daglig hviletid på mindst 11 sammenhængende timer, som tre gange om ugen kan nedsættes til 9 sammenhængende timer, forudsat føreren får kompensation herfor inden udløbet af den følgende uge. Hviletiden kan afholdes i vogntoget, hvis dette er udstyret med en soveplads og vogntoget holder stille.
- Hviletiden kan deles. Sker dette, skal den samlede hviletid være i alt 12 timer og en af hvileperioderne skal være på mindst 8 sammenhængende timer.

- Hvis der er flere chauffører i vogntoget, skal hver have en daglig hviletid på mindst 8 sammenhængende timer inden for en periode på 30 timer.
- Ved énmandsbetjening kan hviletiden afbrydes én gang ved ombord- eller frakørsel fra færge eller tog, herunder medregnet toldbehandling. Når dette sker, skal hviletiden forlænges med 2 timer. Afbrydelsen skal være så kort som mulig og af højst én times varighed.

6.3.2 Anvendelse af kontrolapparatet.

Eleven skal have kendskab til følgende bestemmelser om kontrolapparatet:

- Kontrolapparatet kan enten være analogt med diagramskiver eller digitalt med førerkort.
- Diagramark/førerkort skal anvendes hver dag fra det øjeblik køretøjet overtages og i hele anvendelsesperioden.
- Diagramarket, der kun må anvendes af samme person, skal udfyldes med
  1. Fornavn og efternavn,
  2. dato og sted skal anføres både før og efter kørslen,
  3. bilens registreringsnummer og
  4. kilometertællerens stand inden og efter kørslen.
- Diagramarket/førerkort må først udtages ved arbejdstids ophør eller ved bilskift. Diagramarket må højst sidde i kontrolapparatet i 24 timer.
- Diagramark/data (herunder eventuelle manuelle udskrifter) for indeværende uge og foregående 15 dage skal medbringes under kørslen, og skal på forlangende udleveres til politiet mod kvittering.
- Dersom kontrolapparatet går i stykker under kørslen, skal føreren på bagsiden af diagramarket/"datastrimlen" notere de oplysninger (køre- og hviletiderne), som apparatet ellers ville have registreret.

6.4 Godstransport mv.

Hovedmål.

Eleven skal have kendskab til hvorledes et vejkort aflæses.

Eleven skal endvidere have kendskab til reglerne for udførelse af godskørsel for fremmed regning (vognmandskørsel) og firmakørsel.

Delmål.

6.4.1 Vejkort.

Eleven skal have kendskab til følgende :

- Kendskab til anvendelse af vejkort for at kunne planlægge udførelsen af transporter på en sikker og forsvarlig måde.

6.4.2 Godskørsel for fremmed regning og firmakørsel.

Eleven skal have kendskab til følgende vedrørende godskørsel:

- Den, der udfører godskørsel for fremmed regning med et dansk registreret vogntog med en samlet tilladt totalvægt på mere end 3,5 tons, skal have tilladelse hertil.
- Udførelse af godskørsel for fremmed regning i udlandet kan kun ske på grundlag af en af Færdselsstyrelsen udstedt særlig tilladelse til international godskørsel.
- Enhvert vogntog med en samlet tilladt totalvægt på mere end 3,5 tons, der anvendes til kørsel for egen regning skal anmeldes til firmakørsel til et motorkontor. Registreringsattesten skal medføres i vogntoget under kørslen.
- International firmakørsel er reguleret forskelligt fra land til land, men er ofte undtaget fra kravet om en særlig tilladelse til international godskørsel.
- Vogntog med en samlet tilladt totalvægt på mere end 3,5 tons, der anvendes til godskørsel for fremmed regning eller firmakørsel, skal være forsynet med navnet på den, der er registreret som bruger af vogntoget.

7. UDVIDEDE ØVELSER PÅ VEJ.

Formålet med undervisningen i de udvidede øvelser er at give eleven færdighed i sikkert og hensynsfuldt at tilpasse kørslen til de skiftende risikoforhold og faremuligheder samt gældende færdselsregler på forskellige typer veje med forskellig trafiktæthed under udførelsen af alle normalt forekommende manøvrer.

Hver enkelt øvelses/manøvrers præcise indhold er fastlagt i delmålene. Varigheden bestemmes af den enkelte elevs behov. De enkelte øvelser/manøvrer anses for indlært med tilfredsstillende resultat, når de kan udføres med den grad af præcision, som fremgår af delmålsbeskrivelserne. De enkelte øvelser/manøvrer skal gennemføres med et vogntog, der opfylder bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsens bilag 5.

Øvelserne/manøvrerne skal gennemføres i en rækkefølge, som sikrer, at eleven hele tiden føres fra en lettere til en vanskeligere øvelse/manøvre.

Køreuddannelsen til kategori B/E forudsætter, at eleverne har kørekort til kategori B og dermed nogen kørsels erfaring. Derfor anses det ikke for påkrævet at øve hver manøvre særskilt som i køreuddannelsen til kategori B.

Lærervejledningen til undervisningsplan beskriver krav til øvelsesstrækninger til de enkelte manøvrer.

Da køreuddannelsen til kategori B anses for grundlæggende for uddannelsen til kategori B/E er der i delmålene for de udvidede øvelser på vej alene anført forhold af speciel betydning for kørsel med påhængskøretøj. Ud over dette skal undervisningen i fornødent omfang omfatte repetition af delmålene i manøvrer på vej for køreuddannelsen til kategori B.

De udvidede øvelser på vej omfatter følgende manøvrer:

(Nummeret i parentes refererer til tilsvarende afsnit i undervisningsplanen for køreuddannelsen til kategori B).

Igangsætning og standsning ved kørebanekant (7.1).

Placering under ligeudkørsel (7.2).

Hastighed under ligeudkørsel (7.3).

Vognbaneskift og sammenfletning (7.4).

Vending (7.5).

Kørsel forbi holdende køretøjer og gående mv. (7.6).

Møde (7.7).

Kørsel foran eller efter andre (7.8).

Overhaling (7.9).

Kørsel i trafiksanerede områder (7.10).

Fremkørsel mod kryds (7.11).

Ligeudkørsel i kryds (7.12)

Højresving i kryds (7.13).

Venstresving i kryds (7.14).

Kørsel i rundkørsel (7.15).

Kørsel på motorvej (7.16).

Kørsel ved siden af andre (7.17).

Standstill og parkering (7.18).

Hovedmål.

Eleven skal gøres bekendt med de ændrede orienterings- og manørevilkår under kørsel med tilkoblet stort påhængskøretøj og lære at beherske vogntoget under udførelsen af normalt forekommende manøvrer.

Der skal i undervisningen især lægges vægt på praktiske øvelser i de manøvrer, der indebærer særlige vanskeligheder under kørsel med stort påhængskøretøj.

Eleven skal endvidere lære at køre ind på og ud fra motorvej. Hvor forholdene helt udelukker kørsel på motorvej, har kørelæreren en særlig forpligtigelse til at gennemføre øvelserne på en større vej med accelerations- og decelerationsbaner, jf. hovedmålsbeskrivelsen til afsnit 7.16 i undervisningsplanen for kategori B.

Delmål.

Igangsætning og standsning ved kørebane kant.

7.1.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved igangsætning:

- Begrænsede orienteringsmuligheder fra førerpladsen på grund af blinde vinkler og manglende mulighed for direkte orientering bagud ved hoveddrejning.
- Fejlbedømmelse af bagfra kommende hastighed og afstand ved brug af spejle, især ved brug af konvekse spejle, samt bagfra kommendes eventuelle villighed til at give plads.
- Fejlbedømmelse af vogntogets accelerationsevne.
- Behov for stor manøvreplads.

7.1.3 Orienterings-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende orienterings-færdigheder ved igangsætning:

- Orienter sig bagud ved hjælp af spejle.
- Tjekke blinde vinkler i det omfang, der er muligt.

7.1.4 Manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Placering under ligeudkørsel

7.2.3 - 7.2.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Hastighed under ligeudkørsel.

7.3.2 – 7.3.3 Risikoforhold og orienterings-færdigheder.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved eneulykker:

- Risiko for væltning er særlig stor under kørsel i S-kurve eller ved hurtig ratbetjening fra side til side, fx. i forbindelse med vognbaneskift.
- Bil med påhængskøretøj har tendens til hurtig saksning ved bremsning i glat eller fedtet føre og ved blokering af bremses, især under kørsel ned ad bakke.
- Øget sidevindfølsomhed ved kørsel med påhængskøretøj med høj opbygning.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.3.4 Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder vedrørende hastighed:

- Højest køre med den lovlige og sikre hastighed.

Repetition i øvrigt efter undervisningsplan for kategori B.

7.3.5 Lovbestemmelser i øvrigt.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser vedrørende hastighed:

- Bil med tilkoblet registreringspligtigt påhængskøretøj må højst køre 70 km/t, også på motortrafikvej.
- På motorvej må bil med registreringspligtigt påhængskøretøj højst køre 80 km/t.
- Vogntog må i tættere bebygget område følge en eventuel højere lokal hastighedsgrænse, dog højst 70 km/t.

Vognbaneskift og sammenfletning.

7.4.3 - 7.4.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Vending.

7.5.2 Risikoforhold

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved u-vending:

- Fejlbedømmelse af vogntogets accelerationsevne og længde.
- Behov for stor manøvreplads.

I øvrigt repetition efter undervisningsplanen for kategori B.

7.5.3 og 7.5.4 Orienterings-og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B. Der skal dog ikke udføres 3 punktsvending.

Kørsel forbi holdende køretøjer og gående mv.

7.6.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel forbi holdende køretøjer, gående mv.:

- Vogntog kræver god sideafstand til holdende, gående mv., især ved kraftig sidevind.
- Vogntog, hvor påhængskøretøjet er bredere end den trækkende bil, kræver særlig god sideafstand.

7.6.3 – 7.6.4 Orienterings-og manørefærdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Møde.

Frontalkollisioner er den uheldstype, der medfører de største konsekvenser i forbindelse med ulykker med vogntog, og derfor er det vigtigt at lære køreeleven at være opmærksom på mulighederne for at undgå disse ulykker. Eleven skal lære at være opmærksom og forudseende samt lære vigtigheden af at efterleve hastighedsbegrænsningerne.

7.7.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved møde:

- Hvis påhængskøretøjet er bredere end bilen, øges risikoen for møde-ulykker ved kørsel på smalle veje.

7.7.3 Orienterings-færdigheder.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved møde og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- Forudse at modkørende, der har en usikker eller slingrende kørsel, kan overskride vejmidten. Hindringer, herunder også langsomt kørende og gående i egen kørebanelvdel samt bredden af den fri kørebane til venstre for hindringen.
- Indsnævret kørebane, vejsving og bakker forude.
- Vejrforhold og især glat eller fedtet føre, der kan bevirke, at modkørende eller at man selv kommer over vejens midte.
- Hindringer, herunder også langsomt kørende og gående i egen kørebanelvdel samt bredden af den fri kørebane til venstre for hindringen.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.7.4 Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved møde:

- Nedsætte hastigheden og give tegn samt trække så langt til højre som muligt, så snart modkørende viser tendens til at komme over i vogntogets vognbane. Tilsvarende gælder, hvis en modkørende under overhaling befinder sig i ens egen vognbane.
- Hvis man bliver overhalet og kan se, at der er ved at opstå en faresituation på grund af modkørende, skal man afhjælpe faresituationen, eventuelt ved ufortøvet at bremse ned. Tilsvarende gælder, hvis en modkørende under overhaling befinder sig i ens vognbane.

I øvrigt repetition efter undervisningsplanen for kategori B.

Kørsel foran eller efter andre.

7.8.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel foran eller efter andre:

- Vogntogets ringere bremseevne giver risiko for påkørsel af forankørende, der pludselig nedsætter hastigheden.

7.8.3 Orienterings-færdigheder.

Eleven skal kunne opfatte og bedømme følgende faremuligheder ved kørsel foran eller efter andre og reagere hensigtsmæssigt over for dem:

- Bagved kørende, der afventer overhalingsmulighed eller fortryder påbegyndt overhaling og trækker ind bagved vogntoget igen.
- Overhalingsmulighed forude for bagved kørende (fx. ophør af vejsving eller passage af bakketop) efter kørsel over en længere strækning uden overhalingsmulighed.

7.8.4 Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved kørsel foran eller efter andre:

- I god tid forberede manøvrer og ved tegngivning eller ændring af hastighed og placering tydeliggøre hensigten af hensyn til bagvedkørende.
- Hjælpe bagved kørende til overhaling, når forholdene tillader det, ved at trække så langt til højre som muligt og eventuelt nedsætte hastigheden, men undlade at vinke bagved kørende frem.
- Holde tilstrækkelig sikkerhedsafstand til forankørende. Dette vil i de fleste tilfælde svare til 2-3 sek. tidsafstand i normalt føre afhængigt af førerens rutine og færdselsforholdene.
- Øge afstanden til den forankørende, hvis vej- og færdselsforhold, vejret eller føret gør det nødvendigt.
- Uden for tættere bebygget område, skal der holdes så stor afstand til forankørende, at bagfra kommende, der vil overhale, har plads nok til at trække ind foran.

Overhaling.

7.9.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved overhaling:

- Påhængskøretøjets størrelse, som ved højere hastighed frembringer kraftigt vindtryk bagude eller læ i sidevind, hvorved overhalede cyklister og knallertkøreres styring eller kurs påvirkes.
- Fejlbedømmelse af påhængskøretøjets bredde med risiko for at komme for tæt på overhalede cyklister og knallertkørere.
- Fejlbedømmelse af påhængskøretøjets længde med risiko for at trække for tidligt ind foran den overhalede, især cyklister og knallertkørere.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.9.3 Orienterings-færdigheder.

Eleven skal kunne genkende betydningen af følgende færdselstavler:

- Overhaling forbudt” (C 51) forbyder overhaling af andre køretøjer end to-hjulede cykler og to-hjulede små knallerter. Forbuddet kan ved undertavle indskrænkes til kun at gælde bestemte køretøjer, fx. bil med påhængskøretøj.
- “Ophør af overhalingsforbud” (C 53).

I øvrigt repetition efter undervisningsplanen for kategori B.

7.9.4 – 7.9.5 Manøvre-færdigheder og lovbestemmelser.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved overhaling:

- Vente med at trække til højre på kørebanen efter overhalingen, indtil det er sikkert, at påhængskøretøjet ikke kommer for tæt på den overhalede.

I øvrigt repetition efter undervisningsplanen for kategori B.

Kørsel i trafiksanerede områder.

7.10.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel i trafiksanerede områder:

- Eventuelt gods på påhængsvognen kan forskubbes eller tabes ved kørsel med for høj hastighed under passage af hastighedsdæmpende foranstaltninger i form af bump og/eller forskellige hindringer på kørebanen.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.10.3 Orienterings-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.10.4 Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdighed ved kørsel i område med fartdæmpning:

- Køre højest med den angivne hastighed i område med fartdæmpning og om nødvendigt nedsætte hastigheden yderligere under passage af fartdæmpende foranstaltninger.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Fremkørsel mod kryds.

7.11.3 - 7.11.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Ligeudkørsel i kryds

7.12.3 – 7.12.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder:

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Højresving i kryds.

7.13.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved højresving:

- Fejlbedømmelse af påhængskøretøjets bane, der går tættere på hjørnet end den trækende bils bane med fare for, at påhængskøretøjet kommer ind over fortov eller ud over vejkant.
- Udførelse af højresving ved at trække ud over midten på den vej, der svinges ind på og deraf følgende risiko for at komme i konflikt med modkørende.

7.13.3 - 7.13.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske orienterings- og manøvre-færdigheder ved højresving som anført under indledende øvelser på vej, afsnit 2.4 “Højresving om hjørner”.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Venstresving i kryds.

7.14.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved venstresving:

- Fejlbedømmelse af vogntogets længde, der kan medføre blokering af krydsende eller modkørende færdsels bane ved for tidlig fremkørsel i krydset eller ved for tidlig svingning ud af krydset.
- Fejlbedømmelse af påhængskøretøjets bane, der løber længere til venstre end den trækende bils bane.

7.14.3 – 7.14.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Kørsel i rundkørsel.

7.15.2 Risikoforhold.

Eleven skal have kendskab til følgende risikoforhold ved kørsel i rundkørsel:

- Fejlbedømmelse af rundkørslens udformning og dermed den nødvendige svingnings skarphed, hvorved tilkørselshastigheden ofte vælges for høj.

7.15.3 Orienterings-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.15.4 Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved kørsel i rundkørsel:

- Tilpasse hastigheden gennem rundkørslen i forhold til vogntogets opbygning og lastens art.

I øvrigt repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Kørsel på motorvej.

7.16.1 Ulykker

Eleven skal have kendskab til følgende omstændigheder ved ulykker på motorvej:

- Der sker også en del ulykker i forbindelse med vogntogs vognbaneskift eller sammenfletning, herunder til- og frakørsel til motorvej.

7.16.2-7.16.5 Risikoforhold, orienterings- og manøvrefærdigheder samt lovbestemmelser.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Kørsel ved siden af andre.

7.17.3 – 7.17.4 Orienterings- og manøvre-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

Standning og parkering.

7.18.3. Orienterings-færdigheder.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

7.18.4. Manøvre-færdigheder.

Eleven skal beherske følgende manøvre-færdigheder ved standsning og parkering:

- Udføre baglæns parkering mod markeret mål, som anført i afsnit 2.5 “Baglænskørsel med målbremning”.
- Aktivere parkeringsbremsen, eventuelt sætte bilen i gear, slukke lyset, fjerne tændingsnøglen og sikre sig, at eventuelt tyverisikring er i funktion.
- Indstille og anbringe parkeringsskive eller købe parkeringsbillet, hvor dette er påbudt.
- Vente med at åbne døre, indtil man har sikret sig, at det kan ske uden risiko for andre.

7.18.5 Lovbestemmelser.

Repetition efter undervisningsplan for kategori B.

8. SÆRLIGE RISIKOFORHOLD I TRAFIKKEN

Der undervises ikke i særlige risikoforhold, men henvises til repetition efter undervisningsplan til kategori B.

9. MANØVRER PÅ KØRETEKNISK ANLÆG.

Undervisning på køreteknisk anlæg skal ikke foretages.

10. FORBEREDELSE TIL KØREPRØVE.

Formålet med undervisningen er at give eleven kendskab til betingelserne for at indstille sig til køreprøve og få udstedt kørekort til kategori B/E samt at gøre eleven bekendt med de vigtigste lovbestemmelser om kørekort.

Undervisningen har endvidere til formål at orientere eleven om de krav, der stilles ved køreprøven, og gennem evaluerende prøver i køreskolen give eleven lejlighed til at erhverve sig erfaring om vilkår og fremgangsmåder under gennemførelsen af køreprøvens praktiske del.

10.1 Betingelser for at få kørekort.

Hovedmål.

Eleven skal orienteres om de vigtigste lovbestemmelser vedrørende køreundervisning, ansøgning om kørekort med de fornødne attester mv. samt om, hvad kørekort til kategori B/E omfatter.

Delmål.

10.1.1 Køreundervisning.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Hvis man ikke tidligere har haft kørekort til kategori B/E, skal man inden køreprøven modtage undervisning hos en godkendt kørelærer til kategori C, D og E.
- Undervisningen til kategori B/E må først påbegyndes, når eleven har erhvervet kørekort til kategori B.
- Undervisningen skal være i overensstemmelse med undervisningsplanen til kategori B/E og omfatte både det teoretiske og det praktiske pensum.
- Der skal i køreundervisningen anvendes en lektionsplan. Lektionsplanen skal udformes i 2 eksemplarer, hvoraf et eksemplar udleveres til køreeleven, i overensstemmelse med bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsen. Lektionsplanen skal blandt andet inddeles i lektioner henholdsvis i teorilokale (teoretiske emner) og i praktisk køreundervisning (øvelseskørsel). Efter afslutningen af hver enkelt lektion skal kørelærer og køreelev med deres underskrifter i kørelærerens eksemplar af lektionsplanen bekræfte gennemførelsen af lektionen.
- Under øvelseskørsel på almindelig vej skal en godkendt kørelærer være med i vogntoget ved siden af eleven. Kørelæreren anses da for at være fører af vogntoget.
- Der skal ikke undervises på lukket øvelsesplads og køreteknisk anlæg.
- Undervisningsplanen med tilhørende lærervejledning kan ses på Rigspolitiets hjemmeside (www.politi.dk).

10.1.2 Indstilling til køreprøve.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Kørekort udstedes af politiet efter bestået køreprøve.
- Køreprøve aflægges for politiets prøvesagkyndige. For militærpersoner og for personel ved Redningsberedskabet aflægges køreprøven for særlige køredommere.
- Indstilling til køreprøve sker ved at udfylde og underskrive en godkendt ansøgningsblanket og indlevere den til kommunen.
- Når undervisningen er gennemført, skal kørelæreren med sin underskrift på ansøgningsblanketten bekræfte, at ansøgeren har modtaget undervisning i overensstemmelse med undervisningsplanen.
- Ansøgningsblanketten skal være vedlagt:

Lægeattest med oplysninger om ansøgerens helbred og sundhedstilstand.

Sygesikringsbevis eller lignende dokumentation for personnummer.

Vellignende fotografi, (portræt uden hovedbeklædning) i størrelse 35 x 45 mm og uden stempler, men med en læges påtegning på bagsiden.

10.1.3 Kørekortkategori og førerret.

Eleven skal have kendskab til, at kørekortkategori B/E giver ret til at føre følgende køretøjer:

- Person- og varebiler, som må føres med kørekort til kategori B, med tilkoblet påhængskøretøj med tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg.

10.2 Køreprøvens gennemførelse.

Hovedmål.

Eleven skal orienteres om de gældende retningslinier for køreprøvens indhold og gennemførelse og ved forudgående prøver i køreskolen opnå erfaring i prøvesituationens vilkår.

Delmål.

10.2.1 Krav ved køreprøven.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Ved køreprøven skal den prøvesagkyndige bedømme, om aspiranten har erhvervet de kundskaber og færdigheder, der er fastsat ved beskrivelsen af delmålene i undervisningsplanen for den pågældende kørekortkategori.
- Køreprøven består af en praktisk prøve.
- Aspiranter skal ved den praktiske prøve medbringe ansøgningen om kørekort og kørelærerens eksemplar af lektionsplanen.
- Aspiranter kan ikke aflægge køreprøve, medmindre køreuddannelsen har været gennemført i overensstemmelse med bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsen.

10.2.2 Teoriprøven.

Der afholdes ikke teoriprøve, men eleven skal dog i køreskolen ved prøver i det teoretiske stof have dokumenteret kendskab til de teoretiske emner.

10.2.3 Den praktiske prøve.

Eleven skal have kendskab til følgende retningslinier for den praktiske prøve og ved evaluering af prøver i køreskolen have opnået kendskab til prøvevilkårene:

- Den kørselstid, der afsættes til bedømmelse af aspirantens færdigheder og adfærd i trafikken, må ikke være under 25 minutter.

Udover kørselstiden skal afsættes tid til kontrol af aspirantens identitet, oplysning om prøvens forløb, kontrol af køretøjets udstyr, evaluering af prøveforløbet mv. Prøvetiden kan om nødvendigt forlænges og kan afbrydes, hvis aspirantens kørefærdighed er meget ringe.

- Prøven i kørsel gennemføres med den prøvesagkyndige ved siden af aspiranten i et vogntog, der opfylder bestemmelserne i kørekortbekendtgørelsens bilag, og som aspiranten selv skal stille til rådighed. Kørelæreren kan, medmindre aspiranten eller den prøvesagkyndige har væsentlige indvendinger imod det, overvære prøven. Som led i prøvestedets kvalitetssikring af den praktiske prøve, kan yderligere en prøvesagkyndig efter forudgående orientering af kørelæreren overvære prøven.
- Under prøven anses aspiranten som vogntogets fører med deraf følgende ansvar og forpligtelser.
- Færdighed i kontrol af påhængskøretøjets lovpligtige udstyr indgår som led i den praktiske prøve. Under kontrollen skal aspiranten uden brug af værktøj undersøge og tage stilling til om de dele, der undersøges, opfylder lovkravene, herunder kunne forklare hvordan kontrollen udføres. Herudover skal aspiranten kunne udpege, hvor nærmere angivne fejl kan opstå, som anført i denne undervisningsplans afsnit. Der skal således ikke i kontrolprøven indgå delmål, der udelukkende er anført i undervisningsplanen for kategori B.
- Aspiranten skal køre efter den prøvesagkyndiges anvisninger om rute og manøvrer. Anvisningerne gives tydeligt og i så god tid, at aspiranten kan opfatte og forstå dem og nå at forberede og udføre det anviste. Den prøvesagkyndige leder prøven på en sådan måde, at aspiranten ikke tvinges ud i unormale færdselssituationer eller tilskyndes til at handle mod færdselsreglerne og hensynet til sikkerheden i øvrigt.
- De manøvrer, som er indøvet i de indledende øvelser på vej skal ikke ved prøven udføres separat, men indgår i forbindelse med den normale betjening af køretøjet under kørslen. Dog skal baglænskørsel, herunder baglænskørsel omkring hjørner indgå stikprøvevis, men kan kun kræves udført med nogen præcision.
- Den prøvesagkyndige skal gribe ind ved brug af vogntogets betjeningsudstyr, hvis det er nødvendigt af hensyn til sikkerheden eller for at undgå påkørsel.
- Enkelte mindre alvorlige fejl kan ikke i sig selv medføre, at prøven bedømmes som ikke-bestået, idet aspirantens kørsel skal vurderes som helhed.

B/10-5

- Resultatet af prøven skal meddeles straks efter prøvens afslutning. Aspiranter, der ikke har bestået, skal have oplyst, hvilke færdighedskrav i undervisningsplanen, der ikke er tilfredsstillende opfyldt.
- Ved den praktiske prøve skal aspiranten medbringe:

Ansøgningen i udfyldt og underskrevet stand.

Eventuelt tidligere udstedt kørekort.

Særlig legitimation:

Eventuelt tidligere udstedt kørekort (EF-model (kreditkort-typen)), eller

Gyldigt pas, eller

original dåbs-, navne- eller fødselsattest samt billedlegitimation.

Hvis personnummer eller fødselsdato og fødested ikke tydeligt fremgår af passet eller kørekortet, skal der tillige forevises et legitimationspapir udstedt af en offentlig myndighed, hvoraf personnummer eller navn og fødested tydeligt fremgår.

Hvis der er skiftet navn, og dette navn ikke fremgår af ovenfor nævnte dokumenter, skal navneændringen dokumenteres ved forevisning af vielsesattest, navnebevis eller dokumentation for anmeldelse til vielsesmyndigheden eller folkeregistret.

Kørelærerens eksemplar af **lektionsplanen** i udfyldt stand.

10.3 Lovbestemmelser i øvrigt om kørekort.

Hovedmål.

Eleven skal orienteres om de vigtigste lovbestemmelser vedrørende kørekort.

Delmål.

10.3.1 Kørekortets gyldighed.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Kørekortet er normalt gyldigt, indtil man er fyldt 70 år, men kan i særlige tilfælde udstedes med kortere gyldighed og på bestemte betingelser.
- Når gyldighedstiden er udløbet, kan kørekortet fornys for kortere perioder ad gangen ved henvendelse til kommunen.
- Under kørslen skal man have kørekortet hos sig og på forlangende vise det til politiet.
- Hvis kørekortet beskadiges eller bortkommer, skal man henvende sig til kommunen for at få udstedt et nyt.

10.3.2 Inddragelse og generhvervelse af kørekort.

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelser:

- Hvis politiet har grund til at antage, at en bilist ikke længere opfylder betingelserne for at have kørekort, kan politiet inddrage det eller indkalde den pågældende til en kontrollerende køreprøve.
- Er førerretten frakendt, kan kørekortet normalt kun generhverves efter bestået kontrollerende køreprøve. Hvis den kontrollerende køreprøve skal gennemføres af en førstegangserhverver, skal der forinden gennemføres særlig køreundervisning. Den særlige køreundervisning skal gennemføres hos en godkendt kørelærer og skal mindst omfatte et antal lektioner i teorilokale og i praktisk køreundervisning (øvelseskørsel).
- Hvis førerretten er frakendt som følge af spirituskørsel (eller før 1. september 2005 for promillekørsel) skal der gennemføres et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus) og består en kontrollerende køreprøve.

- Førstegangserhververe af kørekort (dvs. indehavere af kørekort enten til kategori A eller kategori B) vil ved visse overtrædelser af færdselslovens bestemmelser få et kørselsforbud eller en ubetinget frakendelse af førerretten. Dette gælder således alle, der endnu ikke har haft det første kørekort i 3 år.
- Kørekortsindehavere får ved visse overtrædelser af færdselsloven udover en bøde også et ”klip i kørekortet”. Fx hvis man kører over 30 pct. for stærkt, kører over for rødt, eller hvis børn under 15 år ikke er spændt fast i bilen. 3 klip inden for 3 år medfører en betinget frakendelse af kørekortet. Klippekortet gælder for grove overtrædelser af Færdselsloven, som ikke i sig selv medfører frakendelse af kørekortet, men som udsætter andre for fare.
- For førstegangserhververe af kørekort er reglerne strammere, idet kørselsforbud opnås allerede efter 2 klip inden for 3 år.

10.3.3 Overladelse af køretøj til andre

Eleven skal have kendskab til følgende lovbestemmelse:

- Det er forbudt at overlade føringen af en bil til personer, der ikke er i besiddelse af et gyldigt kørekort til denne.

B/10-1

Undervisningsplan for køreuddannelsen til kategori B/E
VERSION 7.07